

NOVO SUĐENJE ZA ISTI ZLOČIN: Za Italiju je pravosuđe u BiH nekompetentno

Objavljeno: 17.10.2016. u 13:47h

Hanefija Prijić zvani Paraga uhapšen je prije godinu dana u Njemačkoj na osnovu potjernice iz Italije. Italija ga tereti da je 1993. godine nadomak Gornjeg Vakufa naredio ubistvo pet humanitaraca iz ove zemlje. Trojica su ubijena, dvojica su pobjegli. Iako je odslužio 15 godina zatvorske kazne, sud u Breši mu ponovo sudi jer ne priznaje presudu iz BiH. O detaljima procesa u Italiji za Žurnal govori Prijićev branilac Almin Dautbegović

FOTO: il Giornale di Brescia

Piše : A. Gutić

Nikada nije utvrđeno ko su dvojica pripadnika Armije RBiH koji su vatrenim oružjem ubili državljane Italije **Fabija Morena, Sergija Lanu i Guida Pulettija. Cristhian Penocchio i Agostino Zanotti** su uspjeli pobjeći. Sve se zbivalo 29. maja 1993. godine, u području kanjona Guser kod Gornjeg Vakufa. Prema presudi Kantonalnog suda u Travniku, koji je Hanefiju Prijića u junu 2001. godine osudio na 15 godina zatvorske kazne, on je kao komandant 3. bataljona 317. brdske brigade Armije BiH "naredio dvojici neidentifikovanih vojnika Armije BiH da odvedu petoricu talijanskih humanitaraca u šumu i liše ih života", nakon što su im oduzeli kamion sa humanitarnom robom i novac. Njegovi pratioci u trenutku ubistva bili su **Sabahudin Prijić i Rasema Handanović** zvana Zolja. U vrijeme suđenja bili su nedostupni pravosuđu. Rasema Handanović će mnogo godina kasnije biti izručena iz SAD-a i osuđena pet i po godina zatvora zbog zločina protiv hrvatskog civilnog stanovništva i ratnih vojnih zarobljenika u selu Trusina. Sabahudin Prijić prema nepotvrđenim informacijama živi u Kanadi. Komandant Operativne grupe Bugojno - Gornji Vakuf, na čijem području se dogodio zločin bio je **Selmo Cikotić**.

Hanefija Prijić je iz zatvora izašao nakon 13,5 godina odslužene kazne. Oktobra prošle godine krenuo je u Njemačku da posjeti sestru. Uhapšen je u Dortmundu na osnovu potjernice iz Italije. Nekoliko mjeseci potom izručen je ovoj zemlji, a sud u Breši je počeo sudski proces za isti zločin zbog kojeg je već osuđen u BiH.

Sud treba da odluči o modelu suđenja koje slijedi. Jedan je da suđenje počinje iz početka, a drugi da se presuda donese na bazi činjenica koje su utvrđene u krivičnom postupku u BiH, uz mogućnost da se uvrsti jedan broj dokaza pa i svjedoka. U procesu 2000. godine saslušano je preko 30 svjedoka. Svjedoci nisu raspoloženi idu na ponovno svjedočenje u Italiju jer ne vide smisao u tome, a ni odbrana nema novca za toliki broj svjedoka. Jedan od branilaca Hanefije Prijića, zenički advokat **Almin Dautbegović** za Žurnal objašnjava detalje procesa.

Almin Dautbegović

ŽURNAL: Zašto se Prijiću sudi za krivično djelo za koje je u BiH i osuđen i izdržao kaznu ?

DAUTBEGOVIĆ : Kada se desilo hapšenje Hanefije u Dortmundu po ranijoj potjernici i evropskom uhidbenom nalogu, tada se odmah navelo pitanje mogućnosti ponovnog suđenja i mi smo to kandidovali sudu u Njemačkoj. Bili smo zaprepašteni njihovim rezonom koji kaže da princip da se ne sudi dva puta po istoj stvari, ne proizilazi iz općih načela prava. Dakle to sada nije univerzalan, planetaran princip kojeg bi trebalo koristiti u svakom slučaju, već bi trebao imati primjenu samo za potpisnice Šengena i članice Evropske unije. Pošto mi to nismo, ova presuda za njih nije obavezujuća. Da je bila presuda bilo kojeg suda članice EU, ona se ne bi mogla dovesti u pitanje, bez razlike o čijem se državljaninu radi. To je bila logika njemačkog suda.

Mi smo ovo pitanje istakli u procesnim prigovorima. Italijanski sud zna za odluku njemačkog i očekivano ponavlja tu retoriku. Imali smo i prigovor da je u toku naša predstavka Sudu za ljudska prava u Strazburu i da taj predmet još nije riješen, da bi trebalo sačekati sa procesom do odluke suda.

Radi se o diskriminaciji. Jesmo li to mi nižeg reda, ne samo BiH nego i ostale države ? Ako EU misli da su svi izvan Evrope neki drugorazredni građani, onda i Evropski sud treba to glasno kazati, pa da svi znamo šta je to EU, šta je Evropski sud, šta on štiti, da li samo prava članica EU ili univerzalna prava.

Treći prigovor umalo da izazove skandal u Italiji. Kolegica Šantal s kojom sam ga pripremao kaže da italijansko ministarstvo pravde nije ni tražilo ovo suđenje. Rekla je da sud nakon ovog prigovora nema izbora, mora prekinuti suđenje i pustiti Hanefiju. Tužilac je samo dan prije suđenja ipak podnio taj zahtjev ministarstvu jer je i on vidio naše prigovore. Mislili smo kako ministru treba nekoliko dana da donese tu odluku. Novinari su to ocijenili kao mogući skandal, ali sudija koji funkcionise po kodeksu ovih naših sudija, morao je uzeti u zaštitu tužioca i ovaj prigovor je odbio. Zaista bi bilo skandalozno kazati u tom ambijentu - mi smo evo htjeli novo suđenje, ali to nismo čak ni formalno tražili. To je tako završilo, ali nije prošlo nezapaženo.

ŽURNAL : Kako je moguće da onda priznaju dokaze iz procesa u BiH i iskaze svjedoka odnosno sve osim presude ?

DAUTBEGOVIĆ: Italijanski mediji dali su mnogo prostora ovom slučaju i ja sam posebno ustrajavao govoreći - Dobro, vi možete vjerovati da BiH nije država, da samo zbog toga što nismo članica EU postoji manjak te vrste, ali zašto to niste rekli 2000-e godine ? Zašto ste došli u BiH i bili aktivni učesnici u postupku? Na kraju tog postupka ste suđenje visoko ocijenili. Rekli ste - bravo za bh pravosuđe. Zašto ste to radili?

Daj da vidimo šta je to tužilac u predmetu sada uradio ? Da vidimo koja je to nova pamet koja mu nije bila poznata prije 15 godina ? Nema je. Tužilac nema niti jednog novog dokaza, niti jednog novog papirića u odnosu na vrijeme kada se sudilo. Taj princip nepoštipanja presude našeg suda prevazilazi dimenzije samog ovog predmeta. Hanefija na jednu stranu, ali da li vi zaista tako mislite da ne poštujete jednu BiH ? Onda opozovite priznanje BiH, raskinite diplomatske odnose, šta ćete od BiH, šta ćete od države u kojoj ne priznajete prvo što se priznaje, a to je pravosuđe ?

ŽURNAL : Da li bilo reakcija države BiH, njenih institucija i zvaničnika ?

DAUTBEGOVIĆ : Reakcija nije bilo. Na žalost u ovakvoj BiH građanin je samo jedna trećina građanina, jer za njegov interes u svijetu brine član predsjedništva iz naroda kojem on pripada. Mi kao građani nismo na to pristali, ali je to u praksi tako. Kada tražite prava ove vrste, onda vas usmjeravaju na bošnjački dio vlasti. Ako je to tako, ako ovaj slučaj druga dva naroda putem svojih predstavnika ne interesuje, a i ne interesuje ih možda s pravom jer ne postoji principijelna politika prema ovoj vrsti problema, prema ratnim zločinima. Kada se negdje u svijetu uhapsi bilo ko od neke nacije, ovi drugi likuju. Ne postoji jedinstvena politika da kaže - ovo je stav prema onima kojima se sudi. Sve se svelo na uske nacionalne interese.

Kada je u pitanju Hanefija, nije bila moguća protetstna nota koju bi potpisao ministar vanjskih poslova jer on zahtjeva da to potpišu sva tri člana Predsjedništva BiH. Oni nisu to uradili, nije mi poznato da li su i razmišljali o tome. Dok je predmet u bio Njemačkoj, konzul iz Franfurta je lobirao, interesovao se, ali to nije dovoljno jer nema nadležnosti. Sada kada je Hanefija premješten u Italiju onda više nema nikoga, dakle potpuno je zaboravljen ovdje, čak i medijski.

ŽURNAL: Da li ćete u procesu dokazivati da on nije počinio ovo djelo ili samo da nema potrebe za novim suđenjem za isto krivično djelo ?

Nemam prostora niti resursa da bih odavde mogao voditi onoliko svjedoka koliko smatram da je potrebno. To je enormni trošak, za avio karte, hotelski smještaj. Ja nemam resurse za takvu vrstu dokaznog postupka, a imao bih nove svjedoke. U Gornjem Vakufu ako bi bilo koga pitali je li Hanefija počinilac, svako će vam reći da to nije on i da su poznati počiniooci ovog djela. Moramo jednu stvar znati, samo ubistvo humanitarnih radnika je nešto ružno, ne može se pravdati i mi i ne želimo da to pravdamo. Ubistva su zaista bila nepotrebna. Ali prema rekonstrukciji događaja ovaj kamion sa hranom je podijeljen odmah na licu mjesta stanovnicima koji su uzimali šta su htjeli, jer je bila blokada, ljudi su jedva preživljavali. Ovi su humanitarci pušteni da idu u najbližu bazu UNPROFOR-a. Pošto nisu sami znali put, dvojica vojnika su ih trebala odvesti na neku tačku sa koje se to vizuelno vidi i da idu dalje sami. To je imalo smisla. Da je postojao plan o njihovoj likvidaciji, oni ne bi bili dovedeni da ih svi vide.

Nakon toga se u šumi gdje odlaze desila pucnjava, troje e ubijeno, a dvoje pobjeglo. Sada postoje dvije priče. Jedna je da Italijani, koji i nisu pravi humanitarci jer su došli sa lažnom oznakom Karitasa, nisu išli ustaljenim putevima. Išli su šumskim putevima, nisu se najavili komandi, nisu imali pratnju UNPOFOR-a. Htjeli su po svaku cijenu doći u Zavidoviće. Onda kada se ukazala prilika da njih petorica imaju dvojicu vojnika, od kojih jedan ima langetu na ruci, dakle potpuno nesposoban da rukuje oružjem, da su ih napali, pokušali oteći oružje, mada ne znam šta bi im to značilo.

Po drugoj priči bi bilo da su ova dva vojnika pokušali dodatno da ih opljačkaju, ali njima je već uzeto sve, a potreba za njihovom likvidacijom nije postojala. Sada bi mi to morali dokazivati.

Tražio sam da puste Hanefiju kući. On je nakon izlaska iz zatvora meni donio dokumente da radimo reviziju predmeta. Italijanski mediji su bili iznenađeni jer po njima nema smisla tražiti reviziju nakon odlučene kazne. On je htio da spere mrlju sa svog obraza i porodice i za razliku od suđenja u Travniku, kada se nije branio, nije proveo niti jedan dokaz jer

je vjerovao da će to učiniti neko drugi za njega, da nije moguće da bude osuđen za nešto što nije uradio. Sada je postao pametniji i doveo mi je 12 svjedoka koji su rekli drugu priču i u izvještajima je o tome bilo, da se znalo ko su počinio. Komanda je ako ništa bila dužna po principu odgovornosti rješavati ovaj slučaj na vrijeme, a ne da čeka da italijanska strana sama istražuje i u jednom momentu dođe do procesa.

Ne znam sada na čiju bi to adresu išlo, na adresu suda ili tužilaštva, ali kada pogledate iz presude svjedoke koji su saslušani, nema nikoga na većem stupnju komandovanja, nema komandnog kadra, kompetentnih ljudi koji su u tom vremenu trebali da znaju. Čak i ako ne znaju, bili su dužni da znaju. Takvih svjedoka nije bilo. Bili su obični ljudi. Pola je reklo - mi ne znamo, mi smo čuli, dakle bilo je jako malo ili nikako pravih očevidaca, ali eto sud je presudio kako je presudio.

ŽURNAL: Šta slijedu u ovom procesu ?

15 decembra je naredno ročište. Do tada bi sudija trebao da prouči predmet , a mi da konačno odaberemo hoćemo li dovesti svjedoke ili ne. Meni ovog momenta to nije realno, jer nemamo finansijske resurse. Hanefija je u tolikoj besparici da ga za ovo vrijeme koliko je u pritvoru nije posjetila ni supruga ni djeca jer nemaju novac za to, a kamoli da plate italijanskog advokata koji i da nije skup, bilo bi sigurno skupo dovesti tamo recimo 10 svjedoka.

Hanefija ima prijatelje u Gornjem Vakufu, jer kotira kao branilac BiH kada je to bilo važno. Oni su i skupljali novac da pomognu porodici i finansiranje odbrane, što one u Travniku što one u Njemačkoj. No prošle su godine, ljudi su se ekonomski iscrpili. Ovo bi sada trebao biti više problem države nego Hanefije samog.

(zurnal.info)